

Nr. 221.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående provisorisk lönereglering åt tjänstemän vid de ecklesiastiska konsistorierna; given Stockholms slott den 11 mars 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels medgiva, att provisorisk lönereglering under år 1920 må enligt följande grunder gälla i fråga om notarier och amanuenser vid de ecklesiastiska konsistorierna, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

1) Det provisoriska avlöningstillägget utgår med följande belopp för hela året räknat:

a) till notarie vid domkapitel med 2,500 kronor, dock att avlöningstillägget icke må utgå med högre belopp än att detsamma jämte den inkomst, vederbörande på grund av gällande lönereglering åtnjuter av sportler, uppgår till beträffande notarien vid Visby domkapitel sammanlagt högst 2,500 kronor och beträffande notarie vid annat domkapitel sammanlagt högst 2,700 kronor;

b) till notarien vid Stockholms stads konsistorium med 1,800 kronor;

c) till amanuens vid domkapitlen i Uppsala och Luleå med 1,700 kronor, vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö och Lund med 1,500 kronor samt vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand med 1,000 kronor.

2) Av det provisoriska avlöningstillägget till notarie utgöra två tredjedelar lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar. För amanuens utgår avlöningstillägget i samma ordning som arvudet;

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 193 häft. (Nr 221.)

dels ock för bestridande av kostnaderna för omförmälda provisoriska lönerreglering anvisa på extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 41,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars
1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde härefter:

I mitt yttrande till det vid statsverkspropositionen till innevarande
års riksdag i utdrag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden
hemställde jag under punkten 46, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att, i avbidan på proposition angående provisorisk lönereglering åt tjänste-
män vid de ecklesiastika konsistorierna, för ändamålet beräkna på extra
stat för år 1920 såsom förslagsanslag ett belopp av 47,000 kronor, och
blev denna min hemställan av Kungl. Maj:t bifallen.

Det ärende, varom framställning till riksdagen sålunda ställts i ut-
sikt, anhåller jag att ånyo få anmäla inför Kungl. Maj:t.

Provisorisk
lönereglering
åt tjänstemän
vid de eckle-
siastika kon-
sistorierna.

På Kungl. Maj:ts framställning medgav 1917 års riksdag, att tillfällig löneförbättring under år 1918 finge enligt nedan angivna grunder utgå till notaries och amanuenser vid de ecklesiastiska konsistorierna, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder kunde befinnas erforderliga:

1) Den tillfälliga löneförbättringen utgår med följande belopp för hela året räknat:

a) till notarie, som i begynnelseavlöning enligt stat åtnjuter 4,500 kronor, med 500 kronor; till notarie, som i begynnelseavlöning enligt stat åtnjuter 3,800 kronor, med 600 kronor; samt till notarie, som i begynnelseavlöning enligt stat åtnjuter 3,000 kronor eller 2,000 kronor, med 700 kronor; dock att den tillfälliga löneförbättringen icke må utgå med högre belopp än att densamma jämte den inkomst, vederbörande på grund av gällande lönereglering åtnjuter av sportler, uppgår till sammanlagt högst 1,000 kronor;

b) till amanuens, med undantag för den vid domkapitlet i Lund anställd, med 300 kronor.

2) Den tillfälliga löneförbättringen utgår till befattningshavare i samma ordning som lönen vid tjänsten eller, där avlöningen vid tjänsten utgår i form av arvode, i samma ordning som detta.

För bestridande av kostnaderna för omförmälda tillfälliga löneförbättring anvisades på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 9,000 kronor.

Närmare föreskrifter i ämnet utfärdade Kungl. Maj:t, efter statskontorets hörande, genom kungörelse den 5 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 115). Härvid bestämdes i avseende å den under 1) a) upptagna begränsningen, att den tillfälliga löneförbättringen icke finge utgå med högre belopp än att densamma jämte den inkomst, som under år 1917 å vederbörande tjänster uppburits av sådana avlöningsbidrag och sportler, vilka jämlikt cirkuläret den 13 juni 1902 angående fastställande av avlöningsstat för tjänstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna m. m. fortfarande finge utgå till konsistorienotarie, uppginge till sammanlagt 1,000 kronor. Beträffande den under mom. 2) angivna föreskriften skulle iakttagas, att den på redan tilländagången del av år 1918 belöpande tillfälliga löneförbättringen skulle utbetalas så fort ske kunde, vad notarie anginge dock först sedan uppgift lämnats angående de sportelinkomster, vilka enligt vad nyss föreskrivits skulle tagas i beräkning vid bestämmande av löneförbättringens belopp. Statskontoret och vederbörande länsstyrelser skulle på rekvisition tillhandahålla vederbörande konsistorier de medel, som erfordrades för den tillfälliga löneförbättringens utbetalande.

Tillfällig löneförbättring till enahanda belopp och enligt samma grunder har jämväl för år 1919 av 1918 års lagtima riksdag beviljats notarier och amanuenser vid de ecklesiastika konsistorierna, dock med den ändringen, att den vid domkapitlet i Uppsala anställde amanuensen i likhet med amanuensen vid Lunds domkapitel undantagits från åtnjutande av nämnda förmån. Genom kungörelse den 22 juli 1918 (Svensk författningssamling nr 635) hava närmare föreskrifter i ämnet meddelats, i tillämpliga delar motsvarande vad genom ovanberörda kungörelse den 5 mars 1918 stadgats i avseende å den tillfälliga löneförbättringen för år 1918.

I en till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet ställd skrivelse hava nu samtliga konsistorienotarier anhållit om åtgärders vidtagande antingen till åvägabringande av en ny lönereglering utan avbidan på lösningen av frågan om domkapitlens omorganisation eller för åstadkommande av en tillfällig löneförhöjning redan från och med år 1919 av den storlek, att den gäve ett verkligt vederlag för den förhöjning i löneförmåner, som skulle hava tillförts dem genom en av förhållandena fördröjd lönereglering. I sistnämnda avseende hemställes, att, i avbidan på ny lönereglering och utan avseende å eventuellt krigstidstillägg, åt samtliga konsistorienotarier och konsistorieamanuenser måtte beredas en tillfällig löneförbättring, uppgående för konsistorienotarierna till 50 procent samt för amanuenserna till 75 procent av de tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna genom 1902 års lönereglering tillagda grundlöner och tjänstgöringspenningar, respektive arvoden.

Till stöd för detta askande anföres i skrivelsen följande:

Frågan om lönereglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna har sedan länge stått på dagordningen. Behovet av förbättrade löner för dessa tjänstemän har även upprepade gånger erkänts av förutvarande chefer för ecklesiastikdepartementet samt kommit till uttryck i statsrådsprotokoll och i propositioner till riksdagen.

En återblick på frågan visar följande.

Kungl. Maj:t föreslog inför 1895 års riksdag att, med indragning av praktiskt sett alla förut till konsistorienotarierna utgående provisioner och sportler, grundlönerna för konsistorienotarierna måtte fastställas till

för konsistorienotarierna i Uppsala, Lund, Göteborg och Härnösand: lön 4,000 kronor, tjänstgöringspenningar 1,500 kronor;

för konsistorienotarierna i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö och Karlstad: lön 3,500 kronor, tjänstgöringspenningar 1,300 kronor;

för konsistorienotarierna i Kalmar och Visby: lön 2,500 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor; och

för konsistorienotarien vid Stockholms stads konsistorium: lön 1,500 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor.

Någon lönereglering kom emellertid icke till stånd år 1895.

Kungl. Maj:t förelade ånyo frågan i samma skick inför 1902 års riksdag, då även lönereglering åvägabragtes. I sitt anförande till statsrådsprotokollet hade statsrådet och chefen för ecklesia-tikdepartementet yttrat, att, såsom redan av statskontoret erinrats, de föreslagna avlöningarna med den betydande prisstegring å livsförnödenheter, som ägt rum efter år 1895, icke kunde betraktas såsom fullt tillräckliga. Icke förty fastställde riksdagen grundlönerna att utgå med belopp, som för alla konsistorienotarier utom för notarierna i Kalmar, Visby och Stockholm med 1,000 kronor understego de i Kungl. Maj:ts omförmälda båda förslag upptagna och som tillika i flera fall avsevärt understego de avlöningsförmåner, som redan därförut utgått till konsistorienotarier.

Genom sedermera föranstaltad stiftsreglering har notarietjänsten i Kalmar upphört och en notarietjänst tillkommit vid det nyinrättade domkapitlet i Luleå, vilken tjänst i löneavseende jämställts med konsistorienotariebefattningarna i Uppsala, Lund, Göteborg och Härnösand.

Efter år 1902 har fråga om ny lönereglering för de ecklesiastika konsistoriernas tjänstemän icke förelagts riksdagen.

Enligt den för konsistorienotarierna fortfarande tillämpade lönereglering utgå följaktligen grundlöner, som för oss alla, med undantag för notarierna vid domkapitlet i Visby och vid Stockholms stads konsistorium — för vilka skillnaden utgör 500 kronor — med 1,000 kronor understiga vad som för nära 17 år sedan av Kungl. Maj:t ansetts icke ens för dåtida förhållanden fullt tillräckliga.

Första gången år 1907 och sedermera år 1913 och år 1916 hava vi petitionerat om förbättrade lönevillkor, dock utan annan följd än att på framställning av Kungl. Maj:t 1917 års riksdag beviljade oss en tillfällig löneförhöjning, som från och med år 1918 med viss inskränkning utgår till belopp av 500 kronor för notarie med begynnelseavlöning av 4,500 kronor, 600 kronor för notarie med begynnelseavlöning av 3,800 kronor samt 700 kronor för notarie med begynnelseavlöning av 3,000 eller 2,000 kronor.

Icke heller genom denna tillfälliga löneförbättring av år 1917 har sålunda för det stora flertalet av oss grundlönen höjts ens till paritet med 1895 års förslag.

Sedan 1895 hava levnadskostnaderna fördyrats därbän, att, om man tar i betraktande förhållandena före år 1915, penningens köpkraft under de 20 åren reducerats med allra minst 25 %. Ett stort antal under senare tider genomförda löneregleringar för andra kategorier av befattningshavare i statens tjänst visar även, att man tagit tillbörlig hänsyn härtill. Få om ens någon av statens tjänstemannakårer torde numera såsom vår hava sina avlöningsförmåner bestämda av en så åldrig lönereglering som av år 1902. Huruom världskrisen nu förorsakat en våldsam minskning i penningvärdet, som anses motsvara minst 50 % av värdet före år 1915, behöver här icke särskilt erinras.

Gång efter annan har av vederbörande departementschef, även utan föregången hänvändelse från vår sida, för oss ställts i utsikt en ny lönereglering, vilken gör större rättvisa åt vårt ansvarsfulla och alltjämt ökade arbete, ett arbete, som likvisst ansetts vara av den beskaffenhet, att såsom villkor för erhållande av konsistorienotarietjänst föreskrivits juridisk ämbetsexamen och förfarenhet i domarvärv. Men frågan om denna ostridigt behövligen lönereglering har alltjämt undanskjutits i avbidan på lösningen av en annan, likaledes sedan länge aktuell fråga, nämligen den om domkapitlens omorganisation. Under sådana förhållanden och då berörda omorganisation, beträffande vilken, oss veterligen, ännu ej ens förslag föreligger av den i november 1914 tillsatta s. k.

domkapitelskommittén, torde under avsevärd tidrymd bliva fördröjd, må det icke väcka förundran, att vi härmed drista ånyo påkalla uppmärksamhet på det tryckta läge, i vilket vår till numerären oansenliga och därför även i viss mån undanskymda kär befinner sig. Några befordringsmöjligheter äga vi icke, och att söka anställning inom annat område av statsförvaltningen eller övergå till privat verksamhet är för oss för sent. Vi äro fördenskull oåterkalleligen hänvisade till att söka en förbättring i den ställning vi redan intaga.

Lika behjärtansvärd, som vår ställning bör anses vara, lika ömmande är amanuensernas, vilka ha att närmast biträda oss och vid förfall för oss träda i vårt ställe i tjänsten. Dessa tjänstemän, som icke ens äga ordinarie anställning, sakna såsom följd härav rätt till tjänstårsberäkning och ålderstillägg samt till semester och äro, i trots av det kvalificerade arbete, som av dem utkräves, beträffande avlöningsförmåner — det reglerade arvodet uppgår för de bäst avlönade till 1,800 kronor — avsevärt sämre lottade än många tjänstemän av lägre grad inom de affärsdrivande verken.

Under åberopande av vad nu blivit anfört samt jämväl av ovan omförmälda av oss år 1907, år 1913 och år 1916 gjorda framställningar om förbättrade löneförmåner för tjänstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna drista vi härmed vördsamt hemställa, att herr statsrådet, med behjärtande av vårt trängande behov av en mot vår utbildning, tjänsternas art och tidsförhållandena bättre svarande avlöning, måtte vidtaga åtgärder, ledande därtill, antingen att ny lönereglering för oss genomföres snarast möjligt och utan avbidan på en lösning av frågan om domkapitlens omorganisation, eller att, så framt dessa frågor fortfarande anses böra i ett sammanhang föreläggas statsmakternas prövning, intill dess så må kunna ske, en tillfällig löneförhöjning tillförsäkras oss att åtnjutas redan från och med år 1919 samt av den storlek, att den skänker oss ett verkligt vederlag för den förhöjning i löneförmåner, som skulle tillförts oss genom en av förhållanden, som icke kunna av oss på något sätt påverkas, fördröjd lönereglering.

Efter det domkapitelskommittén anbefallts inkomma med utlåtande över omförmälda framställning, har kommittén i skrivelse den 23 januari 1919 avgivit förslag i ämnet.

Kommittén erinrar till en början om nu gällande avlöningsförhållanden och anför härutinnan följande:

Den för notarierna och amanuenserna vid de ecklesiastiska konsistorierna nu gällande ordinarie avlöningsstaten har, fränsett vissa anordningar med anledning av tillkomsten utav Luleå stift samt föreningen av Växjö och Kalmar stift, ägt tillämpning allt ifrån den 1 januari 1903.

Denna avlöningsstat upptager för konsistorienotarierna följande belopp:

	Lön. Kronor.	Tjänstgörings- penningar. Kronor.	Summa. Kronor.
vid domkapitlen i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå	3,000: —	1,500: —	4,500: —
vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad	2,500: —	1,300: —	3,800: —
vid domkapitlet i Visby	2,000: —	1,000: —	3,000: —
vid Stockholms stads konsistorium	1,200: —	800: —	2,000: —

varjämte notarierna äga rätt att efter fem års väl vitsordad tjänstgöring åtnjuta ett ålderstillägg till lönen å 500 kronor och efter ytterligare fem års sådan tjänstgöring ett andra ålderstillägg likaledes å 500 kronor.

Amanuenserna uppbära enligt den ordinarie avlöningsstaten arvoden å följande belopp:

vid domkapitlen i Uppsala, Växjö, Lund, Göteborg, Härnösand och Luleå	1,800 kronor
vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad	1,600 »

Åt amanuensen i Lund har årligen från och med år 1914 samt åt amanuensen i Uppsala för år 1919 å extra stat beviljats en löneförhöjning å 1,200 kronor. Dessutom uppbär amanuensen vid domkapitlet i Lund enligt Kungl. Maj:ts brev den 18 juni 1910 från äldre pastoraliefonden 300 kronor.

Enligt gällande lönereglering för tjänstemännen vid de ekklesiastika konsistorierna äga konsistorienotarierna vidare rätt till viss sportelinkomst. Denna utgöres av

1) lösen för expeditioner, som part eller annan erhåller på egen begäran eller eljest icke författningsenligt är pliktig att lösa,

2) arvode för förvaltning och redovisning av prästerskapet enskilt tillhöriga fonder och kassor samt av sådana fonder, som på grund av enskildas förordnande blivit ställda under konsistoriernas förvaltning, samt

3) tills vidare arvode för utdelning av från allmänna barnhuset i Stockholm utgående fosterlöner till underhåll av barn utom barnhuset.

Kommittén meddelar vidare, hurusom enligt uppgifter, som kommittén införskaffat eller vilka eljest varit för kommittén tillgängliga, inkomsterna av dessa sportler för närvarande torde kunna vid de olika konsistorierna beräknas till ungefärligen följande belopp:

vid domkapitlet i Uppsala	till	1,100 kronor
» » » Linköping	»	1,400 »
» » » Skara	»	400 »
» » » Strängnäs	»	1,200 »
» » » Västerås	»	400 »
» » » Växjö	»	1,100 »
» » » Lund	»	500 »
» » » Göteborg	»	700 »
» » » Karlstad	»	400 »
» » » Härnösand	»	300 »
» » » Luleå	»	200 »
» » » Visby	»	100 »
» Stockholms stads konsistorium	»	200 »

Konsistorienotariernas tjänstinkomster enligt gällande lönereglering gestalta sig således på sätt följande av kommittén uppgjorda översikt utvisar, varvid stiften ordnats efter inkomstens storlek:

	Begyn- nelseav- löning.	Extra inkomst.	Summa begyn- nelse- inkomst.	Slutav- löning.	Extra inkomst.	Summa högsta inkomst.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Vid domkapitlet i Uppsala.....	4,500	1,100	5,600	5,500	1,100	6,600
» » » Växjö	4,500	1,100	5,600	5,500	1,100	6,600
» » » Linköping ...	3,800	1,400	5,200	4,800	1,400	6,200
» » » Göteborg	4,500	700	5,200	5,500	700	6,200
» » » Strängnäs ...	3,800	1,200	5,000	4,800	1,200	6,000
» » » Lund	4,500	500	5,000	5,500	500	6,000
» » » Härnösand ...	4,500	300	4,800	5,500	300	5,800
» » » Luleå	4,500	200	4,700	5,500	200	5,700
» » » Skara	3,800	400	4,200	4,800	400	5,200
» » » Västerås	3,800	400	4,200	4,800	400	5,200
» » » Karlstad	3,800	400	4,200	4,800	400	5,200
» » » Visby	3,000	100	3,100	4,000	100	4,100
» Stockholms stads konsistorium	2,000	200	2,200	3,000	200	3,200

Därjämte åtnjuter konsistorienotarien i Linköping på grund av enskild donation förmånen av fri bostad.

Konsistorieamanuenserna uppbära i denna sin egenskap icke några sportelinkomster.

Kommittén erinrar vidare om den för år 1919 beviljade tillfälliga löneförbättringen för konsistorienotarier och amanuenser samt meddelar, hurusom med ledning av vad i det föregående anförts konsistorienotariernas tjänstinkomster för år 1919, med inberäkning av tillfällig löneförbättring och sportelinkomster men med utlämnande av ålderstilläggen, sålunda kunna beräknas till ungefärligen följande belopp:

vid domkapitlet i Uppsala	till	5,600 kronor
» » » Växjö	»	5,600 »
» » » Lund	»	5,500 »
» » » Göteborg	»	5,500 »
» » » Härnösand	»	5,300 »
» » » Linköping	»	5,200 »
» » » Luleå	»	5,200 »
» » » Strängnäs	»	5 000 »
» » » Skara	»	4,800 »
» » » Västerås	»	4,800 »
» » » Karlstad	»	4,800 »
» » » Visby	»	3 800 »
» Stockholms stads konsistorium	»	2 900 »

Konsistorieamanuensernas avlöningsförmåner uppgå enligt det förut sagda för år 1919 till följande belopp:

vid domkapitlet i Lund	till	3,300 kronor
» » » Uppsala	»	3,000 »
» domkapitlet » Växjö, Göteborg, Härnösand och Luleå	»	2,100 »
» » » Linköping, Skara, Strängnäs, Västerås och Karlstad	»	1,900 »

Slutligen åtnjuta konsistorienotarier och konsistorieamanuenser i samma omfattning som andra statstjänstemän krigstidstillägg och krigstidshjälp.

Kommittén övergår härefter till frågan om en mer effektiv provisorisk lönereglering för ifrågavarande befattningshavare och anför i detta avseende följande:

Det torde ligga i öppen dag, att notarierna och amanuenserna vid de ecklesiastika konsistorierna äro allt för svagt avlönade med hänsyn såväl till arten och omfattningen av dem åliggande arbetsuppgifter som till de krav, vilka ställas på dessa befattningshavares utbildning och kvalifikationer i övrigt. De avlöningar, som finnas upptagna i den år 1902 antagna lönestaten, synas hava redan med hänsyn till dåvarande förhållanden varit väl knappt tillmätta. Den till nyssnämnda års riksdag avlåtna propositionen i ämnet — vilken för övrigt upptog enahanda lönesatser, som föreslagits i en uti samma fråga till 1895 års riksdag framlagd proposition — ställde sig sålunda i vissa avseenden för befattningshavarna gynnsammare än den sedermera av riksdagen beviljade löneregleringen. Erinras må även, att departementschefen vid löneregleringsfrågans föredragning i statsrådet den 11 januari 1902 framhöll, att de föreslagna avlöningarna väl dåmera, med den betydande prisstegring å livsförnödenheter, som under de senare åren ägt rum, ej kunde betraktas såsom fullt tillräckliga. Men då vederbörande ämbetsverk och myndigheter anbefallts att var för sin förvaltningsgren inkomma med utredning, huruvida — under förutsättning att de förhållanden, som framkallat behov av dyrtidstillägg, komme att fortfara någon längre tid framåt — för tiden efter år 1902 ändringar i vederbörande lönestater kunde anses böra äga rum, syntes det departementschefen ej vara lämpligt att för det dåvarande bestämma konsistorietjänstemännens löneförmåner annorlunda än i förhållande till vad andra statens tjänstemän då åtnjöte.

Ifrågavarande befattningshavare hava sedermera tid efter annan framställt krav på förbättring i sina avlöningsförhållanden, och det trängande behovet av en dylik förbättring har vid skilda tillfällen framhållits jämväl av vederbörande departementschef. Sålunda må erinras om ett uttalande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1913 av dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet vid anmälan av de frågor, som tillhörde regleringen av riksstatens åttonde huvudtitel för år 1914. Departementschefen anförde därvid bland annat:

Sedan under de senare åren löneregleringar genomförts för det stora flertalet av statens verk och inrättningar, löneregleringar, varigenom tjänstemännens ställning anseeligt förbättrats, framstode den år 1902 antagna, ännu gällande avlöningsstaten för de ecklesiastika konsistorierna såsom förhållandevis synnerligen knappt tillmätt. Frågan om utverkande av förbättrade avlöningsförmåner för sistberörda tjänstemän

kunde därför sägas vara ganska trängande och skulle säkerligen redan hava upptagits, därest den ej fått vila i avbidan på lösningen av ett större spörsmål, det om domkapitlens omorganisation. Så som förhållandena gestaltat sig, torde man dock kunna säga, att för det dåvarande tyvärr ingen bestämd tidpunkt kunde skönjas, då detta senare spörsmål kunde antagas vara löst. Vid sådant förhållande torde det icke få anses med rättvisa och billighet förenligt, att alltjämt undanskjuta frågan om löne-reglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna. Departementschefen vore också betänkt på att i en närmare framtid för Kungl. Maj:t framlägga förslag om åtgärder i sådan riktning.

Att frågan om en effektiv löne-reglering för tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna sedermera icke upptagits till behandling torde hava sin grund dels i den av världskriget framkallade ovissheten i penningvärdets framtida läge och dels i det förhållandet, att det ansetts lämpligt att avvakta resultatet av den år 1914 anbefallda utredningen av frågan om de kyrkliga konsistoriernas omorganisation. Såsom i det föregående nämnts, har emellertid för åren 1918 och 1919 en tillfällig löneförbättring medgivits åt ifrågavarande befattningshavare, varjämte Kungl. Maj:t, såsom likaledes förut antytts, förklarat sig hava för avsikt att för 1919 års riksdag framlägga proposition angående provisorisk löne-reglering åt dessa tjänstemän.

Beträffande först den provisoriska löne-regleringen för konsistorienotarierna torde av det föregående framgå, att, om man bortser från konsistorienotarierna i Stockholm och Visby, ifrågavarande befattningshavares tjänsteinkomster i stort sett växla mellan avlöningen i första och i andra normalgraden för tjänstemän inom centralförvaltningen. Att detta icke är med rättvisa och billighet förenligt, synes för kommittén uppenbart. Vid den ingående undersökning av konsistorienotariernas arbetsuppgifter, som kommittén haft att företaga, har det för kommittén blivit mer och mer tydligt, att dessa tjänstemän med hänsyn till de uppgifter och det ansvar, som åvila dem, närmast äro att jämföra med befattningshavare inom tredje normalgraden. Särskilt vill kommittén framhålla, att något bärande skäl svårigen synes kunna anföras för att konsistorienotarierna beträffande tjänsteställning och avlöning skulle ställas på ett lägre plan än expeditionssekreterarna hos justitiekanslersämbetet, justitieombudsmannen och militieombudsmannen.

Ehuru kommittén, såsom av det nu sagda framgår, är av den bestämda uppfattningen, att konsistorienotarierna rättvisligen böra i avlöningshänseende närmast jämställas med befattningshavare inom tredje normalgraden, inser kommittén likväl, att det möter svårighet att vid den nu ifrågasatta provisoriska löne-regleringen bereda konsistorienotarierna sådana avlöningsförmåner, som skulle kunna anses befogade, därest fråga vore om en definitiv löne-reglering. Emellertid synas de löneförhöjningar, som genom den provisoriska löne-regleringen skola beviljas, böra bestämmas till avsevärt högre belopp än de nu utgående tillfälliga löneförbättringarna.

Vid bestämmandet av nyssnämnda belopp torde till en början få tagas för givet, att notarien vid Stockholms stads konsistorium icke bör i förevarande avseende likställas med notarierna vid domkapitlen. Det synes nämligen utan vidare vara uppenbart, att notariebefattningen vid sagda konsistorium måste anses avsevärt mindre betungande än övriga konsistorienotarietjänster.

Beträffande notarierna vid domkapitlen torde en viss tveksamhet kunna råda, huruvida löneförhöjningen bör bestämmas till samma belopp för alla dessa tjänstemän eller huruvida beloppen böra sättas olika för de olika löneklasserna. Kommittén har

emellertid ansett sig böra förorda det förstnämnda förfaringssättet. Den nuvarande klassindelningen torde nämligen ur flera synpunkter vara olämplig och obillig. Erinras må för övrigt, att löneregleringskommittén i sitt den 20 november 1918 avgivna betänkande rörande tillfällig lönereglering för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk, hovrätterna m. m. föreslagit samma löneförhöjning för såväl andra som tredje normalgradens befattningshavare.

Med hänsyn till vad sålunda anförts föreslår kommittén, att begyn-nelseavlöningen för konsistorienotarie vid domkapitel höjes med 2,300 kronor och för konsistorienotarien vid Stockholms stads konsistorium med 1,800 kronor. Nämnda löneförhöjning å 2,300 kronor borde till 1,600 kronor anses tillhöra lönen och till 700 kronor tjänstgöringspenningarna. Enligt enahanda beräkningsgrund skulle av löneförhöjningen å 1,800 kronor 1,200 kronor tillföras lönen och 600 kronor tjänstgöringspenningarna.

Beträffande frågan, huruvida åtnjutandet av den för konsistorienotari-erna föreslagna provisoriska löneregleringen skall i likhet med den med-givna tillfälliga löneförbättringen i viss omfattning göras beroende av vederbörandes sportelinkomster, anför kommittén:

Enligt kommitténs uppfattning bör emellertid denna anordning icke komma till tillämpning vid den nu ifrågasatta provisoriska löneregleringen. Dels torde nämligen dessa sportelinkomster icke böra anses uppgå till så betydande belopp, att berörda an-ordning verkligen är av behovet påkallad, och dels synes icke böra bortses från att samma inkomster till den övervägande delen bestå av arvoden för förvaltning och redovisning av donationsmedel och således måste anses utgöra ersättning för ett vid sidan av den egentliga tjänsten utfört arbete, som ofta kräver mycken tid och dess-utom är förenat med ekonomiskt ansvar. Även må erinras om att lönereglerings-kommittén i sitt förutnämnda betänkande icke ifrågasatt, att landssekreterares och landskamreres sportelinkomster skulle inverka på dessa befattningshavares rätt att komma i åtnjutande av den för dem föreslagna löneförhöjningen.

Kommittén berör till sist frågan om amanuensernas avlöningsför-hållanden. I detta avseende anför kommittén:

Beträffande härefter den provisoriska löneregleringen för konsistorieamanuenserna synes en viss skillnad böra göras mellan å ena sidan de amanuensbefattningar, vilka giva sina innehavare full sysselsättning, och å andra sidan de, vilka endast innehavas såsom bisyssla.

För vinnaude av utredning härutinnan har kommittén från de domkapitel, hos vilka amanuens finnes anställd, begärt uppgift, dels huru lång daglig arbetstid krävdes av den hos domkapitlet anställde amanuensen, och dels huruvida samma amanuens jämte amanuensbefattningen innehade annan avlönad tjänst eller uppdrag, och, i så fall, vilka dessa vore.

Med ledning av de inkomna uppgifterna har kommittén ansett böra till första gruppen eller de amanuensbefattningar, vilka giva sina innehavare full sysselsättning, hänföras amanuienstjänsterna vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö, Lund och Luleå. Till andra gruppen eller de amanuensbefattningar, vilka innehavas såsom bisysslor, skulle åter vara att räkna amanuienstjänsterna vid dom-kapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand.

Av de till första gruppen hänfödda befattningarna intaga, såsom av det föregående framgår, amanuens tjänsterna i Uppsala och Lund i avlöningshänseende en särskild ställning, vilken enligt kommitténs uppfattning bör i viss mån bibehållas.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvila konsistorieamanuenserna, samt till de avlöningar, dessa befattningshavare nu uppbära, har kommittén ansett sig böra föreslå en förhöjning av amanuensersvodena med: 2,100 kronor för amanuenserna vid domkapitlet i Uppsala och Lund, 1,800 kronor för amanuenserna vid domkapitlet i Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö och Luleå samt 1,100 kronor för amanuenserna vid domkapitlet i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand.

Slutligen yttrar sig kommittén i fråga om kostnadsberäkning m. m. och anför:

Av de siffror, som i det föregående anförts, framgår, att kostnaderna för de av kommittén föreslagna löneförhöjningarna skulle utgöra:

för löneförhöjning åt 12 konsistorienotarier	å 2,300 kronor	27.600 kronor
» » » 1 konsistorienotarie	» 1,800 »	1.800 »
» » » 2 konsistorieamanuenser	» 2,100 »	4.200 »
» » » 5 »	» 1,800 »	9.000 »
» » » 4 »	» 1,100 »	4.400 »

Summa 47,000 kronor.

I sin förutnämnda skrivelse den 19 december 1918 uttalade sig kommittén jämväl för att en förhöjning borde beredas i den för år 1919 redan beviljade löneförbättringen åt konsistorienotarier och konsistorieamanuenser. Då emellertid, enligt vad kommittén inhämtat, för nämnda ändamål erforderligt belopp icke beräknats i tilläggsstaten för år 1919, har kommittén ansett sig icke böra avgiva vidare utlåtande i berörda avseende.

Tjänstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna hava så till vida fått sin ekonomiska ställning av riksdagen beaktad, att dem tillerkänts en tillfällig löneförbättring under åren 1918 och 1919. Möjligheten att för dem genomföra en definitiv lönereglering har ansetts utesluten på grund av frågans samband med spörsmålet om konsistoriernas omorganisation. Detta spörsmål står ännu öppet, och osäkert torde vara, när det samma kan nå sin lösning. Att i avvaktan härpå låta konsistorietjänstemännen bibehållas vid deras nuvarande, med skäl såsom allt för otillräckliga betecknade avlöningsförmåner, även om därtill kommer en tillfällig löneförbättring av det slag, som för närvarande utgår, finner jag icke stå i överensstämmelse med billighetens fordringar, i all synnerhet vid aktgivande å de löneregleringar och löneförbättringar, som på senaste tid beslutats för stora kategorier av statens befattningshavare. Jag tillåter mig i övrigt hänvisa till de skäl, som av domkapitelskommittén anförts för ett kraftigare bistånd från statens sida. Omständigheterna synas mig följaktligen tala för att den nuvarande tillfälliga löneförbättringen efterträdas av en provisorisk lönereglering, som bättre än den förra tillgodoser konsistoriernas tjänstemän.

Vad då först beträffar konsistorienotarierna, har domkapitelskommittén

Departement-
schefen.

velat hävda den uppfattningen, att konsistorienotariernas arbetsuppgifter närmast jämställde dem med befattningshavare av den s. k. tredje normalgraden. Kommittén har dock icke ansett denna jämförelse böra vara grundläggande vid bedömande av en provisorisk lönereglering, varom nu är fråga. I avseende å beloppet av nu ifrågasatt löneförhöjning förordar kommittén, att detsamma bör, bortsett från Stockholms stads konsistorium, bestämmas lika för alla tjänstemän oavsett de nuvarande löneklasserna. Detta belopp föreslås av kommittén för notarie vid domkapitel till 2,300 kronor, därav 1,600 kronor lön och 700 kronor tjänstgöringspenningar, och för notarien vid Stockholms stads konsistorium till 1,800 kronor, därav 1,200 kronor lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar. Vidare har kommittén ansett, att någon begränsning med hänsyn till vederbörandes sportelinkomster, på sätt skett beträffande den tillfälliga löneförbättringen, icke nu bör ifrågakomma.

I likhet med kommittén anser jag, att, bortsett från Stockholms stads konsistorium, i förevarande avseende någon hänsyn icke bör tagas till den nuvarande klassindelningen, dock med viss modifikation beträffande Visby domkapitel, vartill jag i det följande återkommer. Vad däremot beträffar frågan, huruvida åtnjutandet av den nu ifrågasatta provisoriska löneregleringen skall i likhet med den tillfälliga löneförbättringen i viss omfattning göras beroende av vederbörandes sportelinkomster, hyser jag en från kommittén avvikande uppfattning. Frånsett den omständigheten, att en sådan anordning för närvarande tillämpas i fråga om nu utgående löneförbättring, vill jag erinra därom, att vid nästan samtliga de löneregleringar av vare sig definitiv eller provisorisk natur, vilka under senare tider beslutats för olika kategorier av statstjänstemän, en allmän tendens gjort sig gällande att antingen indraga förekommande sportelinkomster eller ock taga behörig hänsyn härtill vid lönebeloppens bestämmande. För att icke möjligen föregripa en blivande definitiv reglering för konsistorierna har jag ansett en begränsning i löneförhöjningen med hänsyn till förekommande sportler nu vara befogad.

Med aktgivande å vad senast anförts vill jag föreslå, att det provisoriska avlöningstillägget för konsistorienotarierna vid samtliga domkapitel bestämmas till 2,500 kronor, dock att avlöningstillägget icke må utgå med högre belopp än att detsamma jämte den inkomst, vederbörande på grund av gällande lönereglering åtnjuter av sportler, uppgår till sammanlagt 2,700 kronor eller vad angår Visby domkapitel 2,500 kronor. På sätt av nedanstående tablå framgår, skulle notarie, som i begynnelseavlöning enligt stat åtnjuter 4,500 kronor, sålunda med tillämpning av angivna regel erhålla en begynnelseavlöning av 7,200 kronor. Om ock vissa betänkligheter kunna resas mot fastställande av en så pass hög begynnelseavlöning, torde dessa betänkligheter dock böra vika, om man tager i betraktande,

att konsistorienotarierna ej, enligt vad man tänkt sig, skulle bliva delaktiga av den tillfälliga löneförbättring för år 1919, varom framställning till riksdagen ställts i utsikt. Utan att därmed vilja uppdraga någon jämförelse i övrigt vill jag vidare allenast erinra, att sistnämnda belopp motsvarar nuvarande avlöning till befattningshavare av den s. k. tredje normalgraden utom Stockholm, minskad med en mot vederbörande pensionsavgift svarande summa. Genom en anordning av nu angiven art skulle dessutom enligt min mening — om man aktgiver å de högst växlande sportelinkomsterna vid olika domkapitel — ett ändamålsenligare avlöningssystem vinnas, i sin mån ägnat att utjämna övergången till en blivande definitiv reglering, än som skulle ernås vid ett bifall till kommitténs förslag. Beträffande notarien vid Stockholms stads konsistorium anser jag avlöningstillägget böra bestämmas till 1,800 kronor. Då det belopp, som skulle tillkomma de olika konsistorienotarierna i provisoriskt avlöningstillägg, enligt mitt förslag skulle växla allt efter vederbörandes sportelinkomster, synes det icke vara lämpligt bestämma, att visst fixt belopp därav skall betraktas såsom lön och återstoden såsom tjänstgöringspenningar utan torde i stället böra föreskrivas, att av det provisoriska avlöningstillägget skola två tredjedelar utgöra lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar.

Ett bifall till mitt nyss angivna förslag beträffande konsistorienotarierna skulle visa följande siffror:

	Begynnelse- avlöning.	Sportel- inkomster (enl. av dom- kapitels- kommittén lämnade uppgifter).	Föreslaget provisoriskt avlönings- tillägg.	Summa sportel- inkomster och provi- soriskt avlönings- tillägg.	Summa föreslagen begynnelse- inkomst.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Vid domkapitlet i Uppsala ...	4,500	1,100	1,600	2,700	7,200
» » » Linköping	3,800	1,400	1,300	2,700	6,500
» » » Skara	3,800	400	2,300	2,700	6,500
» » » Strängnäs	3,800	1,200	1,500	2,700	6,500
» » » Västerås...	3,800	400	2,300	2,700	6,500
» » » Växjö	4,500	1,100	1,600	2,700	7,200
» » » Lund	4,500	500	2,200	2,700	7,200
» » » Göteborg...	4,500	700	2,000	2,700	7,200
» » » Karlstad ...	3,800	400	2,300	2,700	6,500
» » » Härnösand	4,500	300	2,400	2,700	7,200
» » » Luleå	4,500	200	2,500	2,700	7,200
» » » Visby	3,000	100	2,400	2,500	5,500
» Stockholms stads kon- sistorium	2,000	200	1,800	2,000	4,000

I fråga om konsistorieamanuenserna har domkapitelskommittén gjort en skillnad mellan å ena sidan de amanuensbefattningar, vilka giva sina innehavare full sysselsättning, och å den andra de, vilka endast innehavas såsom bisyssla. Till första gruppen hänför kommittén amanuienstjänsterna vid domkapitlen i Uppsala, Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö, Lund och Luleå och till den senare motsvarande tjänster vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand.

• Kommittén erinrar vidare, hurusom amanuenserna vid domkapitlen i Uppsala och Lund intaga i avlöningshänseende en särställning. Till en var av dessa befattningshavare utgår nämligen ett tilläggsarvode å 1,200 kronor av det extra anslaget till domkapitlens expeditioner, varjämte amanuensen vid domkapitlet i Lund åtnjuter ett belopp av 300 kronor från äldre pastoraliefonden.

I avseende å avlöningstilläggen till förevarande amanuenser förordar kommittén ett belopp av 2,100 kronor till en var av amanuenserna vid domkapitlen i Uppsala och Lund, 1,800 kronor till en var av amanuenserna vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö och Luleå samt 1,100 kronor till en var av amanuenserna vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand.

De amanuienstjänster, vilkas innehavare redan nu äro i åtnjutande av särskilda tilläggsarvoden å 1,200 kronor, äro, såsom nämnt, befattningarna vid domkapitlen i Uppsala och Lund. En motsvarande anordning har även föreslagits i fråga om amanuienstjänsten vid domkapitlet i Luleå. Vid min anmälan den 9 januari 1919 av frågan om anslag å extra stat till förstärkande av det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner erinrade jag, att sistnämnda domkapitel gjort framställning om avlöningsförbättring med 1,200 kronor till den vid domkapitlet anställde, med 1,800 kronor avlönade amanuensen. Denna fråga borde enligt min mening upptagas till skärskådande i samband med nu förevarande spörsmål om provisorisk lönereglering, och vill jag därför nu något dröja därvid.

Domkapitlet har som motiv för sitt förslag anført, att amanuensbefattningen måste betraktas som huvudsyssla och reellt sett vore av ordinarie tjänsts natur samt jämförlig med amanuienstjänsterna vid domkapitlen i Lund och Uppsala. I sitt över förslaget avgivna utlåtande förklarade sig statskontoret finna framställningen befogad och tillstyrkte bifall till densamma. Dock erinrade statskontoret, att ifrågavarande amanuens, därest den föreslagna avlöningsökningen komme till stånd, icke borde bliva delaktig av tillfällig löneförbättring för år 1920, om dylik förmån för nämnda år skulle komma att medgivas för vissa andra vid domkapitels-expeditionerna anställda amanuenser.

Amanuenserna vid domkapitlen i Uppsala och Lund, vilka för när-

varande åtnjuta en var, frånsett förenämnda till amanuensen vid domkapitlet i Lund utgående anslag från äldre pastoraliefonden, ett sammanlagt arvode av 3,000 kronor, äro icke delaktiga av den tillfälliga löneförbättringen för år 1919. Vad den sistnämnde beträffar, skulle vid bifall till mitt under punkten 45 i bilagan åttonde huvudtiteln till årets statsverksproposition framlagda förslag om en extra andre notarie vid Lunds domkapitel det nu utgående tilläggsarvodet å 1,200 kronor icke utgå för år 1920. Vidkommande däremot amanuensen vid Uppsala domkapitel ävensom amanuensen vid Luleå domkapitel, vilken sistnämnde jag finner böra bättre tillgodoses än hittills och vars jämställande med motsvarande befattningshavare i Uppsala jag finner befogad, kan ifrågasättas, huruvida dessa med sammanlagda arvoden av 3,000 kronor böra komma i åtnjutande av provisoriskt avlöningstillägg. Jag anser därför lämpligast, att berörda tilläggsarvoden å 1,200 kronor nu såsom sådana bortfalla, och att ifrågavarande amanuenser böra erhålla del av det provisoriska avlöningstillägg, varom nu är fråga. Jag tillåter mig erinra därom, att det i årets statsverksproposition äskade extra anslaget å 20,380 kronor till förstärkande för år 1920 av det ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner beräknats, under förutsättning att omförmälda tilläggsarvoden å sammanlagt 2,400 kronor icke skola till vederbörande utbetalas.

Beträffande sistnämnda tillägg för konsistorieamanuensernas vidkommande ansluter jag mig till domkapitelskommitténs förslag så till vida, att jag anser den av kommittén gjorda grupperingen av de olika tjänsterna väl grundad. I avseende å själva beloppen finner jag kommitténs förslag väl högt tilltaget, i all synnerhet om man tager i betraktande den av mig förordade avlöningen till en extra andre notarie vid Lunds domkapitel, vilken avlöning föreslagits till 3,700 kronor. Jag vill föreslå, att det provisoriska avlöningstillägget utgår till en var av amanuenserna vid domkapitlet i Uppsala och Luleå med 1,700 kronor, till en var av amanuenserna vid domkapitlet i Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö och Lund med 1,500 kronor samt till en var av amanuenserna vid domkapitlet i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand med 1,000 kronor. Sammanlagda arvodet skulle vid bifall härtill bliva för amanuens av första gruppen 3,500 kronor, för amanuens av andra gruppen i Linköping, Skara och Strängnäs 3,100 kronor och i Växjö och Lund 3,300 kronor samt för amanuens av tredje gruppen i Västerås och Karlstad 2,600 kronor och i Göteborg och Härnösand 2,800 kronor.

Av de siffror, som i det föregående anförts, framgår, att kostnaderna för den av mig föreslagna provisoriska löneregleringen skulle utgöra:

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 1 saml. 193 häft. (Nr 221).

för samtliga konsistorienotarier	26,200	kronor
» två konsistorieamanuenser	3,400	»
» fem	7,500	»
» fyra	4,000	»
<hr/>		
Summa 41,100 kronor.		

För ändamålet torde alltså erfordras ett till 41,000 kronor avjämnat belopp, vilket anslag bör äga förslagsanslags natur.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att provisorisk lönereglering under år 1920 må enligt följande grunder gälla i fråga om notarier och amanuenser vid de ecklesiastika konsistorierna, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

1) Det provisoriska avlöningstillägget utgår med följande belopp för hela året räknat:

a) till notarie vid domkapitel med 2,500 kronor, dock att avlöningstillägget icke må utgå med högre belopp än att detsamma jämte den inkomst, vederbörande på grund av gällande lönereglering åtnjuter av sportler, uppgår till beträffande notarien vid Visby domkapitel sammanlagt högst 2,500 kronor och beträffande notarie vid annat domkapitel sammanlagt högst 2,700 kronor;

b) till notarien vid Stockholms stads konsistorium med 1,800 kronor;

c) till amanuens vid domkapitlen i Uppsala och Luleå med 1,700 kronor, vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö och Lund med 1,500 kronor samt vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand med 1,000 kronor.

2) Av det provisoriska avlöningstillägget till notarie utgöra två tredjedelar lön och en tredjedel tjänstgörings-

penningar. För amanuens utgår avlöningstillägget i samma ordning som arvodet;

dels ock för bestridande av kostnaderna för omförmälda provisoriska lönereglering anvisa på extra stat för år 1920 ett förslagsanslag av 41,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hemming Gadd.
